

SUOMEN PANKKI
Tietopalveluosasto

TYÖPAPERI NO 4/1994

**MAKSUTASETIETOJEN EDIFACT-RAPORTOINTIIN LIITTYVIÄ
NÄKÖKOHTIA**

Lasse Nordquist
20.12.1994

20.12.1994

Maksutasetietojen EDIFACT-raportointiin liittyviä näkökohtia¹
- tietojen laillisuusperuste ja luovuttaminen, EU-lainsäädännön vaikutuksia, EDI-mallisopimuksesta

Taustaa

Maksutasetilasto toimii keskeisenä makrotaloudellisenä mittarina arvioitaessa kansantalouden ulkoista tasapainoa. Maksutasetilaston laadinta kuuluu keskuspankin tehtäviin useimmissa Euroopan maissa.² Tilastoa varten keskuspankki kerää kattavat tiedot kansantalouden ulkomaisista liiketoimista. Esimerkiksi Suomessa yritykset ja pankit raportoivat keskimäärin noin 6 miljoonaa syöttötietoa kuukaudessa Suomen Pankkiin.

EDI-BOP-työryhmä

EU:n piirissä on kehitetty maksutasetietojen EDIFACT-raportointia vuodesta 1991 lähtien ns. EDI-BOP-työryhmässä (Electronic Data Interchange of Balance of Payments Data). Työryhmä toimii yhtäaikaaisesti sekä Euroopan keskustilastoviranomaisen Eurostatin (Statistical Office of the European Communities) että Länsi-Euroopan EDIFACT-neuvoston WEEB:n (Western European Edifact Board) tilastosanomien kehittämistä vastaavan MD6-ryhmän alaisuudessa. EDI-BOP-työryhmä koostuu kymmenen ETA-alueen maan keskuspankin edustajista. Pohjoismaita työryhmässä edustaa Suomi.

EDI-BOP-työryhmä on laatinut viisi uutta EDIFACT-sanomaa maksutasetietojen raportointiin. Sanomat kattavat kaikki potentiaaliset maksutasetietojen raportointivirrat (vrt. liite 1).³ Maksutasesanomille on vuoden 1994 aikana myönnetty ns. 1-status, ts. niiden rakenne on vakiintunut ja kansainvälisesti hyväksytty EDIFACT-organisaation eri elimissä.

---

¹ Perustuu Suomen Tiedonsiirtoyhdistys ry:n EDISTY-lehdessä no. 7-8/1994 julkaistuu artikkeliin (laadittu 26.9.1994).

² Euroopan maista Iso-Britanniassa ja Irlannissa maksutaseen laadinnasta vastaa maan tilastokeskus. Vastaava tilanne on myös esim. Kanadassa ja Australiassa.

³ Maksutasetietojen keräämisestä ja EDIFACT-sanomista ks. tarkemmin EDISTY 7/1993, s. 6 - 10.

Projektin painopiste on tällä hetkellä valmiiksi kehiteltyjen maksutasesanomien testauksessa ja käyttöönotossa. Testauksia uusilla maksutasesanomilla on kuluvan vuoden aikana käynnistetty Hollannissa, Belgiassa, Ranskassa ja Suomessa. Lisäksi Saksassa, Italiassa, Espanjassa ja Tanskassa ollaan käynnistämässä testauksia muutamilla sanomilla (liite 2). Suomessa Kesko Oy on ensimmäisenä yrityksenä Euroopassa ottanut käyttöön EDIFACT-standardin maksutasetietojen raportoinnissa (BOPDIR-sanoma).

Maksutasetietojen laillisuusperuste ja tietojen luovuttaminen

Kansainvälisellä tasolla maksutasetietojen raportointi perustuu Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) vaatimuksiin. Se velvoittaa kaikki jäsenmaansa laatimaan maksutasetilaston.

Suomessa tietojenantovelvollisuus perustuu valuuttalakiin (954/85, liite 3a), jonka voimassaoloaika on jatkettu vuoden 1995 loppuun (laki 868/93, liite 3b). Valuuttalain perusteella kaikkien Suomessa asuvien on annettava Suomen Pankin vaatimat tiedot mm. maksutasetilastoa varten tehdessään liiketoimia ulkomailla asuvan kanssa. Keskeisiä raportoitavia tietoja ovat kotimaisen osapuolen ly- tai henkilötunnus, maksunaihe, rahamäärä, valuuttayksikkö ja liiketoimen ulkomaisen osapuolen maa.

Jatkossa nykyisen valuuttalain määrittämät Suomen Pankin tiedonsaantioikeudet määriteltäneen laissa Suomen Pankista. Syksyllä 1994 valmistuneessa lain uudistamista koskevassa mietinnössä on Suomen Pankin tietojensaantioikeus maksutasetilastointia varten mainittu erikseen (komiteanmietintö 1994:12, 37 § ja 38 §, liite 4).

a) Suomen Pankin oikeudesta luovuttaa maksutasetietoja

Suomen Pankki toimittaa säännöllisesti maksutasetietoja kansainvälisille organisaatioille kuten IMF:lle, OECD:lle ja BIS:lle sekä tulevaisuudessa ETA-sopimuksen nojalla EU:n keskustilastoviranomaiselle Eurostatille. Eurostat on tehnyt periaatepäätöksen siirtymisestä vakiomuotoisen tilastodatan keräyksessä EDIFACT-standardin käyttöön; raportoinnissa käytetään MD6-ryhmän kehittämää GESMES-sanomaa (generic statistical message) tai sen osajoukkoa.

Suomen Pankkia koskevan lain (365/25) ja yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (AsiakJulka) nojalla annetun asetuksen (AsiakJulka) perusteella Suomen Pankin hallussa olevat maksutasetilastoa varten kerätyt yksityiskohtaiset tiedot kuuluvat salassa pidettäviin tietoihin.

Suomen Pankilla on valuuttalain nojalla oikeus antaa salassapitomääräysten estämättä Suomen valtion viranomaisille tietoja, mikäli luovutus liittyy valuuttalain tarkoituksen toteuttamiseen. Suomen Pankilla ei ole oikeutta luovuttaa valuuttalain nojalla saamiaan **yksityiskohtaisia** tietoja ulkomaan viranomaiselle tai millekään muulle taholle ilman laintasoista valtuutusta.

Yrityskohtaista tietoa Suomen Pankki voi luovuttaa ulkomaille maksutasetilaston laatimista varten vain, mikäli suomalainen yritys tai muu ulkomaisen maksun osapuoli antaa siihen suostumuksensa tai valtuutuksensa (Suomen Pankki, sisäinen muistio, Pekka Somerkoski, 7.2.1992, liite 5).

ETA-sopimuksen vaikutus

Salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Eurostatille on säädetty EU-asetus (Council regulation 1588/90, liite 6). Asetuksen nojalla salassapidettäviä tietoja voidaan luovuttaa Eurostatille kansallisen lainsäädännön estämättä, kuitenkin niin, ettei esim. yksittäisen yrityksen nimi ole suoraan tunnistettavissa. Yksityishenkilöitä koskevia tietoja ei tarvitse luovuttaa, vaikka tunnistaminen ei ole mahdollista edes epäsuorasti. Asetuksen mukaan eri maiden omassa lainsäädännössä määritellään, mikä tieto on salassapidettävää.

EU-jäsenmailla on asetuksen mukaan oikeus mainittujen tietojen antamiseen, mutta ei velvollisuutta. Tiedonantovelvoite täytyy olla erikseen määritelty lain (regulaatio) tasolla. Maksutasetietojen raportoinnissa tällaista velvoittavaa lainsäädäntöä ei vielä ole; EU-maiden nykyinen maksutasetietojen raportointi Eurostatille onkin perustunut tilastoyhteistoiminnassa sovittuun vapaaehtoiseen järjestelyyn, ns. herrasmiehsopimukseen (gentlemen's agreement).

ETA-sopimuksen voimaansaattamisen myötä Suomi on ollut mukana EU:n tilastojärjestelmässä vuoden 1994 alusta lähtien (ETA-sopimuksen artikla 76, liite 7a, pöytäkirja 30, liite 7b). EU-asetus salassapidettävien tietojen luovuttamisesta Eurostatille tulee Suomen osalta voimaan ETA-sopimuksen tilastointia koskevien siirtymäsäännösten johdosta 1.1.1995 alkaen. Asetus koskee myös Suomen Pankkia. Käytännössä Suomen Pankin maksutasetietojen raportointi Eurostatille aloitetaan vuoden 1995 alussa. Todettakoon, että Eurostatille raportoittavat maksutasetiedot ovat vastaavia aggregaattitason tietoja kuin mitä nykyisin raportoidaan esimerkiksi IMF:lle tai OECD:lle.⁴

b) Välittävän pankin oikeudesta luovuttaa raportointitietoja

Keskeisenä periaatteena maksutasetietojen EDIFACT-raportoinnin suunnittelussa oli, että jo maksumääräyksen antaja voisi liittää sanomiin kaikki tarvittavat raportointitiedot. Tästä maksumääräyksestä kotimainen välittävä pankki voisi poimia keskuspankille menevät raportointitiedot; vastaavat tiedot menisivät maksumääräyksen mukana ulkomaisen maksun vastaanottavaan pankkiin, joka voisi lähettää tiedot omalle keskuspankilleen maksutasetilastointia varten. EDI-BOP-työryhmän aloitteesta WEEB/MD4:n (pankkisanomat) kehittämisiin maksumääräyssanomiiin PAYORD, PAYMUL, PAYEXT sekä SWIFT⁵/FINPAY onkin vuoden 1994 aikana lisätty erityinen maksutaseraportointiosa.

EDI-BOP-työryhmän tekemässä kartoituksessa kävi ilmi, että useiden Euroopan maiden nykyinen lainsäädäntö ei salli maksutasetilastointia varten kerättyjen tietojen toimittamista ulkomaisen osapuolen maksutaseviranomaiselle. Näin on myös Suomessa, jossa pankkien asiakasyrityksiltään valuttalain nojalla keräämät raportointitiedot kuuluvat pankkisalaisuuden piiriin. Tämä sitoo myös maksun saajan maan pankkia, eikä se voi luovuttaa tietoja eteenpäin oman maansa maksutaseviranomaiselle, mikäli tiedot voidaan yhdistää pankin tiettyyn asiakkaaseen.

Suomessa ja muutamissa Euroopan maissa (mm. Saksassa, Italiassa, Belgiassa) yksittäistä maksutapahtumaa koskevia tietoja voidaan kuitenkin luovuttaa ulkomaan maksutaseviranomaiselle, mikäli maksumääräyksen antaja on antanut siihen suostumuksensa. Vaihtoehtoisesti velvollisuudesta maksutasetietojen luovuttamiseen tulisi olla säädetty laissa (SPY:n lausunto 17.2.1992, liite 8).

Suomessa suostumuskäytäntö voitaisiin nyky~~lainsäädännön~~ vallitessa järjestää vaivattomimmin siten, että Suomen Pankkiyhdistyksen ylläpitämiin lähtevien ulkomaanmaksujen yleisiin ehtoihin sisällytettäisiin kohta, jossa maksumääräyksen antaja voisi ilmaista kantansa maksutasetilastoinnissa tarvittavien tietojen luovuttamisesta ulkomaan tilastoviranomaisille (liite 8). Tällainen sopimus tehdään aina asiakasyrityksen ja kotimaisen pankin välillä ennen ulkomaisen konekielisen maksuliikenteen aloittamista.

Suostumusmenettely ei kuitenkaan ole tyydyttävä ratkaisu pitemmällä tähtäimellä. Laillisuusongelmaa selvitetäänkin parhaillaan Eurostatin työryhmässä, jossa tavoitteena on saada voimaan asiaa koskeva EU-asetus tai -direktiivi. Tämän nojalla

asiakasyritys tai välittävä pankki velvoitettaisiin liittämään maksumääräyksen yhteyteen maksutasetilastoinnissa tarvittavat tiedot ja luovuttamaan nämä tiedot maksun saajan maksutaseviranomaiselle. Samassa säädöksessä olisi maininta maksutaseviranomaisen velvollisuudesta raportoida tarvittavat tiedot Eurostatille (vrt. edellä). Asian eteneminen EU:ssa kestää vielä joitakin vuosia.

Mikäli maksutasetilastoinnissa tarvittavat raportointitiedot voitaisiin liittää ulkomaan maksuihin, helpottuisi maksutasetietojen kerääminen oleellisesti, kun saapuvien maksujen osalta kaikki tarvittavat raportointitiedot voitaisiin lukea suoraan maksumääräyksestä. Nykykäytännön mukaan maksun saaja joutuu raportoimaan maksutasetiedot erikseen pankkiinsa tai suoraan tilastoviranomaiselle. EDIFACT-raportoinnissa tätä vastaa CREADV-BOPINF-sanomaketju (vrt. liite 1). Vaihtoehtoisesti - kuten Suomessa yleisimmin tehdään - maksun välittävä pankki hankkii tarvittavat maksutasetietiedot ennen raportointia maksutaseviranomaiselle.

Laillisuusesteiden lisäksi maksutasetietojen raportointi maasta toiseen on ongelmallista sen vuoksi, että eri maissa on käytössä erilaiset maksunaihekoodit. Myös raportointirajat vaihtelevat maittain. Maksunaihekoodiston perusteella erityyppiset ulkomaiset maksutapahtumat voidaan luokitella maksutaseen eriin (esim. pääomankorvauksiin tai palveluihin). Koodiston erilaisuus luonnollisesti rajoittaa tämän maksutaseen kannalta keskeisen tiedon käyttömahdollisuuksia eri maissa. Koodistoa ja raportointirajoja pyritään harmonisoimaan parhaillaan yhteistyössä Eurostatin, IMF ja OECD:n toimesta.

EDI-mallisopimuksesta

Myös EDI-BOP-työryhmän jäsenet saivat kuluvan vuoden alussa kommentoitavakseen EU:n komission EDI-sopimuksia koskevan suositusluonnoksen (The European Model EDI Agreement, versio 17.1.1994). EU:n komissio esittää yhtenäistä sopimusmallia, jota voitaisiin soveltaa kaikessa vakiomuotoisessa elektronisessa tietojenvaihdossa (EDI).⁶

EDI-BOP-työryhmän jäsenmaat eivät ole vielä ottaneet virallista kantaa kysymyksessä olevaan mallisopimukseen. Suomen Pankin työryhmälle toimittamissa yleiskommenteissa todetaan mm., että kyseisen EDI-mallisopimuksen käyttäminen tulisi kuulua ainakin vielä tässä vaiheessa Suomessa *sopimusva-*

6

Suosituksista on tarkemmin käsitelty EDISTY-lehdessä 7-8/1994 artikkelissa: Anne Troye/ECE, The European Model EDI Agreement in the Light of Different National Legal Requirements.

pauden piiriin (Suomen Pankki, kommenttimuistio, Pekka Somerkoski, 28.6.1994, liite 9).

Maksutasetietojen raportoinnin kannalta mitään erillissopimusta - lähetetäänpä raportoitavat tiedot sitten paperilla tai elektronisessa muodossa - ei Suomessa tarvita, koska raportointivelvollisuus on meillä täytettävä voimassa olevan valuuttalain nojalla. Maksutasetietojen EDIFACT-raportointi ei tässä mielessä ole poikkeus.

Liiteluettelo:

Liite 1: Maksutasetiedon raportointivirrat ja EDIFACT-sanomien suunniteltu käyttö

Liite 2: Maksutasesanomien käyttöönoton nykytilanne eri maissa, (tilanne 15.12.1994)

Liite 3a: Valuuttalaki 954/85

Liite 3b: Laki valuuttalain muuttamisesta 868/93

Liite 4: Laki Suomen Pankista (komiteanmietintö 1994:12) 36§ - 38§

Liite 5: Suomen Pankki, sisäinen muistio, Pekka Somerkoski, 7.2.1992

Liite 6: Council regulation 1588/90 (suomennos, EY-säädöskirja 15, Tilastot, 1992)

Liite 7a: ETA-sopimuksen artikla 4 Luku, Tilastot 76 artikla,

Liite 7b: ETA-sopimuksen pöytäkirja 30, Tilastoalan yhteistyön järjestämisestä koskevista erityismääräyksistä

Liite 8: Suomen Pankkiyhdistyksen lausunto SP:lle 17.2.1992

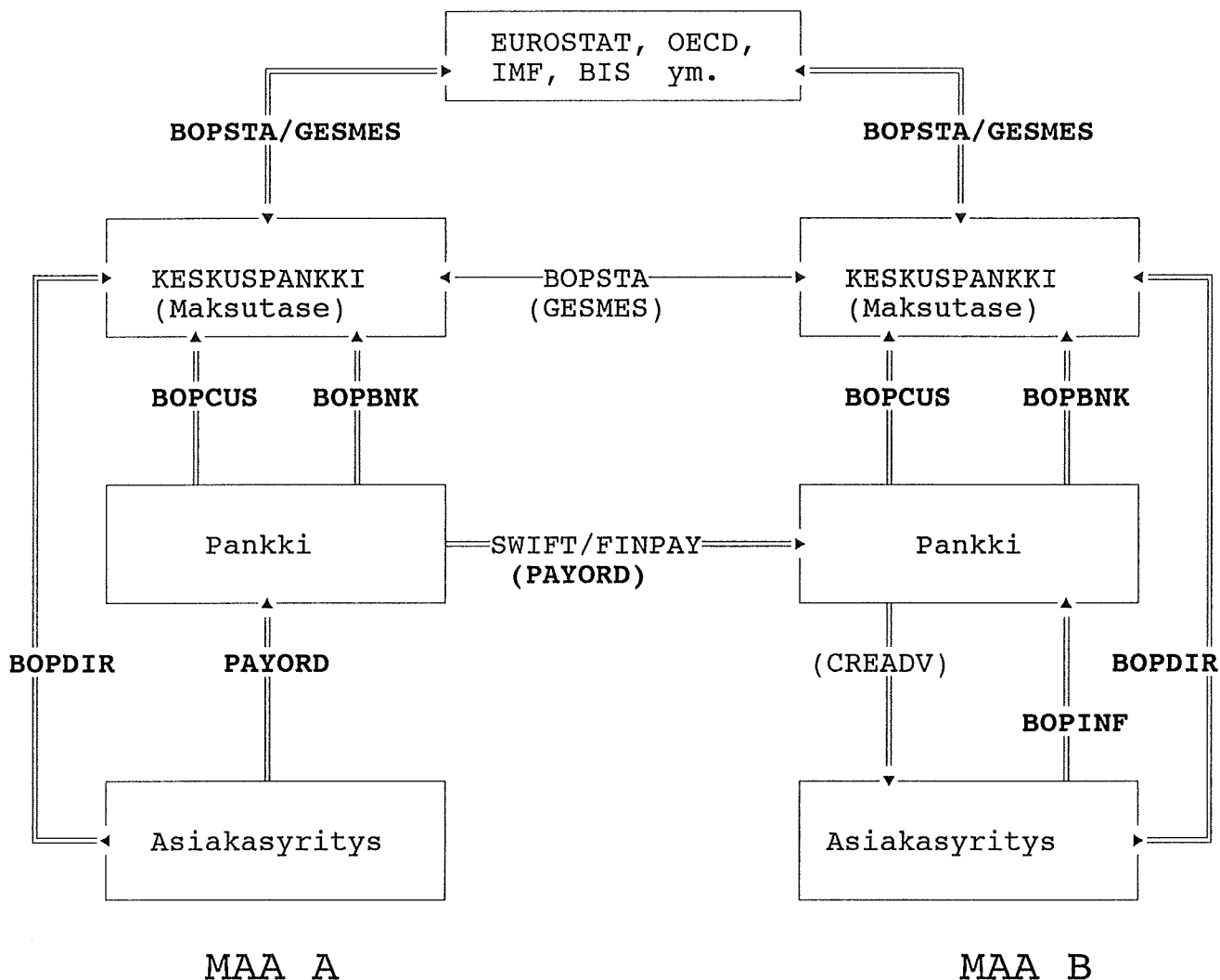
Liite 9: Suomen Pankki, kommenttimuistio, Pekka Somerkoski 28.6.1994

Liitteet 3-9 saatavissa kirjoittajalta

MAKSUTASETIEDON RAPORTOINTIVIRRAT JA EDIFACT-SANOMIEN
SUUNNITELTU KÄYTTÖ:

PAYORD: WEEB/MD4:n kehittämä maksumääräyssanoma (myös PAYMUL ja PAYEXT), toimitetaan ulkomaiselle pankille esim. pankkien välistä SWIFT-tietoverkkoa myöten FINPAY-sanomassa. Sanoma sisältää erityisen maksutaseraportointiosan.

BOPDIR: Suoraraportointi yrityksiltä maksutaseviranomaiselle.

BOPCUS: Pankin asiakkaiden ulkomaisten maksujen raportointi maksutaseviranomaiselle.

BOPBNK: Pankin omien raportointitietojen välittäminen maksutaseviranomaiselle.

BOPINF: Sisältää maksunsaajan täydentävät raportointitiedot pankilleen, mikäli ne eivät sisälly maksumääräykseen; raportointipyyntö maksunsaajalle toimitetaan MD4/CREADV-sanomassa (ilmoitus saapuvasta maksusta).

BOPSTA: Maksutasetietojen raportointi kansainvälisille tilastoorganisaatioille. Raportoinnissa käytetään WEEB/MD6:n WG1-ryhmän kehittämän GESMES-sanoman osaa (sub-set), jota kutsutaan jatkossa BOPSTA tai BOPMES-sanomaksi.

Maksutasesanomien käyttöönoton nykytilanne eri maissa,
tilanne 15.12.1994, (sanomat: vrt. liite 1):

Sano- ma/Maa	PAYORD	BOPDIR	BOPCUS	BOPBNK	BOPINF	BOPSTA
Suomi	S	OK (1)				T/Eurostat S/IMF
Ruotsi						S/Eurostat
Saksa	S		S			T/Eurostat
Tanska						T/Eurostat
Italia		S (2)				T/Eurostat
Ranska		T (7)	S (4-5)	S (4-5)		OK/Eurost.
Belgia						OK/Eurost. S/IMF S/OECD
Espanja						OK/Eurost. S/IMF
Itävalta						S/Eurostat
Hollanti	S	S	T (2)	T (1)	S (5)	S/Eurostat
Iso-Brit	T,S (40)					S/BIS
Kreikka						S/Eurostat
Japani						S/Eurostat

S = sanoman käyttöönottoa suunnitellaan,
T = sanoma on testausvaiheessa,
OK = sanoma on tuotantokäytössä, (suluissa osapuolien lukumäärä),
/= osapuoli

SÄÄDÖKSET

Nro 954

Valuuttalaki

Annettu Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1985

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla, säädetään:

1 § Maan ulkomaisen maksukyvyyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaamiseksi sekä näitä uhkaavan vakavan häiriön torjumiseksi on valuuttatoimien luvanvaraisuudesta, maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastaviennistä ja maahantuonnista sekä valuutan hankintatavasta ja kotiuttamisvelvollisuudesta samoin kuin tietojenantovelvollisuudesta voimassa, mitä tässä laissa säädetään. (30.11.1990/1060)

2 § Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *Suomessa asuvalla* sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka on Suomessa, sekä Suomessa sijaitsevaa ulkomaista sivuliikettä samoin kuin muuta valtioneuvoston Suomessa asuvaksi määrittelemää oikeushenkilöä;
- 2) *ulkomailla asuvalla* sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kotipaikka ei ole Suomessa, sekä ulkomailla sijaitsevaa suomalaisesta sivuliikettä samoin kuin muuta valtioneuvoston ulkomailla asuvaksi määrittelemää oikeushenkilöä;
- 3) *valuuttatoimilla* toimia, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan omistuksessa tai hallussa olevien ulkomaisten maksuvälineiden, arvopapereiden tai ulkomailla asuvalta olevien saamisten määrää tai laatua, ja niitä Suomessa asuvan ja ulkomailla asuvan välisiä toimia, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan varojen tai velkojen määrää tai laatua;
- 4) *juoksevilla valuuttatoimilla* ulkomaankauppaan liittyviä valuuttatoimia, jotka eivät koske luoton antamista ulkomailla asuvalle tai luoton ottamista ulkomailla asuvalta, sekä pääomanliikkeiden korkoihin, osinkoihin ja muihin vastaaviin pääomankorvauksiin liittyviä valuuttatoimia ja muita niihin rinnastettavia valuuttatoimia;
- 5) *pääomanliikkeillä* muita kuin juoksevia valuuttatoimia;
- 6) *maksuvälineillä* seteleitä, maksuliikkeessä yleisesti käytettyjä metallirahoja, pankkivekseleitä, shekkejä ja muita niihin rinnastettavia maksuosoituksia sekä *ulkomaisilla maksuvälineillä* maksuvälineitä, jotka ovat ulkomaan rahan määräisiä tai sisältävät oikeuden maksuun ulkomaan rahana;

- 7) *arvopaperilla* arvopaperimarkkinalain (495/89) 1 luvun 2 §:n 1 momentissa mainittua osaketta, osuutta tai muuta oikeutta ja *ulkomaisella arvopaperilla* arvopaperia, joka on ulkomailla asuvan liikkeeseen laske- ma; (30.11.1990/1060) sekä
- 8) *saamistodisteilla* velkakirjoja, vekseleitä, talletustodistuksia, pankki- kirjoja sekä muita niihin rinnastettavia sitoumusasiakirjoja.

Suomen Pankki antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet 1 momentissa olevien määritelmien sisällöstä.

3 §

Maan ulkomaisen maksukyvyyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaami- seksi valtioneuvosto voi päättää: (30.11.1990/1060)

- 1) että Suomen Pankki voi määrätä maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastaviennin luvanvaraiseksi; (30.11.1990/1060)
- 2) että Suomessa asuva on velvollinen luovuttamaan tai siirtämään omista- mansa tai hallussaan olevat ulkomaiset maksuvälineet ja ulkomailla olevat Suomen rahan määräiset maksuvälineet sekä saamiset ulkomailla olevalta rahalaitokselta ja ulkomailla asuvalta muista saamisista saadut suoritukset Suomen Pankille tai sen määräämälle, valintansa mukaan joko Suomen rahana tai kotiutettavana ulkomaisena rahalajina hyvitet- vää täyttä korvausta vastaan siten kuin Suomen Pankki tarkemmin määrää (kotiuttamisvelvollisuus); Suomen Pankilla on kuitenkin oikeus myöntää lupa poiketa kotiuttamisvelvollisuudesta ja kotiuttamistavasta; (30.11.1990/1060)
- 3) että Suomen Pankki voi määrätä pääomanliikkeet luvanvaraisiksi; (30.11.1990/1060) sekä
- 4) että valuuttatoimen aiheen toteamiseksi Suomen Pankki voi määrätä juoksevat valuuttatoimet luvanvaraisiksi. (15.10.1993/868)

- 4 § Maan ulkomaista maksukykyä ja rahatalouden vakaata kehitystä uhkaavan vakavan häiriön torjumiseksi valtioneuvosto voi lisäksi määrääjäksi päättää: (30.11.1990/1060)
- 1) että juoksevat valuuttatoimet ovat sallittuja vain Suomen Pankin luvalla;
  - 2) että Suomessa asuva on velvollinen luovuttamaan tai siirtämään omistamansa tai hallussaan olevat ulkomaiset maksuvälineet, ulkomaiset arvopaperit sekä saamiset ulkomailla asuvalta Suomen Pankille tai sen määräämälle yksinomaan Suomen rahana suoritettavaa korvausta vastaan; Suomen Pankilla on kuitenkin oikeus myöntää lupa poiketa kotiutamisvelvollisuudesta; (30.11.1990/1060) sekä
  - 3) että maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maahantuonti on sallittu vain Suomen Pankin luvalla.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa mainitussa tilanteessa noudatetaan sitä kurssia, jota Suomen Pankki luovutushetkellä valuutanvaihdossaan yleisesti soveltaa.

- 5 § Antaessaan tässä laissa tarkoitetun luvan Suomen Pankilla on oikeus liittää siihen ehtoja. Suomen Pankki voi määrätä pääomanliikkeen suorittamisen ehdoksi myös talletuksen tekemisen tai maksun suorittamisen Suomen Pankille. Tällainen maksu voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin on säädetty.

- 6 § Jokaisen on vaadittaessa annettava Suomen Pankille tai valtioneuvoston määräämille muille viranomaisille kaikki ne ilmoitukset, selvitykset ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten tai lupien ehtojen noudattamisen valvomiseksi taikka tilastollisia tarkoituksia varten.

- 7 § Suomen Pankilla on oikeus antaa valtion viranomaisille Suomen Pankkia koskevien salassapitosäännösten estämättä kaikki ne ilmoitukset, selvitykset ja asiakirjat, jotka ovat tarpeen tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi.

- 8 § Valtioneuvoston tämän lain nojalla antama päätös on viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on saatettava se eduskunnan tietoon heti tai, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut. Päätös on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

(4/5)

- 9 § Suomen Pankilla on oikeus Suomen säädöskokoelmassa julkaistavalla päätöksellä antaa tarkemmat määräykset 3 ja 4 §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta. (15.10.1993/868)
- 10 § Milloin joku on toiminut tämän lain säännösten tai sen nojalla annettujen määräysten tai annettujen lupien ehtojen vastaisesti, Suomen Pankki voi velvoittaa asianomaisen sakon uhalla saattamaan asiantilan määräajassa säännösten, määräysten tai ehtojen mukaiseksi.
- Suomen Pankin päätökseen, jolla uhkasakko on asetettu, ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen, jolla uhkasakko on määrätty maksettavaksi, saadaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. (30.11.1990/1060)
- 11 § Käsiteltäessä tämän lain mukaisia hallintoasioita Suomen Pankissa noudatetaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) on säädetty.
- 12 § Rangaistus tässä laissa säädetyn ja viranomaisen sen nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta ja sen yrittämisestä on säädetty rikoslain 46 luvun 1–3 §:ssä. Menettämisseuraamuksista on säädetty saman luvun 8–13 §:ssä. (24.8.1990/828)

(5/5)

13 § Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986 ja on voimassa vuoden 1995 loppuun, jolloin myös sen nojalla annetut määräykset lakkaavat olemasta voimassa. (15.10.1993/868)

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1985

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pekka Vennamo*

Laki valuuttalain 12 §:n muuttamisesta (828/90) tulee voimaan 1.1.1991.
Laki valuuttalain muuttamisesta (1060/90) tulee voimaan 1.1.1991.
Laki valuuttalain muuttamisesta (868/93) tulee voimaan 1.1.1994.

2372

N:o 868

Laki valuuttalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,
muutetaan 13 päivänä joulukuuta 1985 annetun valuuttalain (954/85) 3 §:n 1 momentin 4 kohta sekä 9 ja 13 §, näistä 13 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä marraskuuta 1990 annetulla lailla (1060/90), seuraavasti:

3 §

Maan ulkomaisen maksukyvyyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaamiseksi valtioneuvosto voi päättää:

4) että valuuttatoimen aiheen toteamiseksi Suomen Pankki voi määrätä juoksevat valuuttatoimet luvanvaraisiksi.

9 §

Suomen Pankilla on oikeus Suomen säädös-kokoelmassa julkaistavalla päätöksellä antaa

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

tarkemmat määräykset 3 ja 4 §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta.

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1986 ja on voimassa vuoden 1995 loppuun, jolloin myös sen nojalla annetut määräykset lakkaavat olemasta voimassa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Mauri Pekkarinen*

HE 112/93
TaVM 27/93

36 §
Salassapitovelvollisuus

Suomen Pankkiin virka- tai muussa palvelussuhteessa oleva sekä pankkivaltuutettu, tilintarkastaja ja tilintarkastajien sihteeri sekä näiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö on velvollinen pitämään salassa kaiken, minkä hän on tehtävässään saanut tietää jonkun taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Salassapitovelvollisuus koskee myös tietoja, joiden ilmaiseminen sivulliselle saattaisi haitata pankin tehtävien hoitoa tai vaarantaa pankin turvallisuutta taikka pankin taloudellista etua.

Pankin viranomaistoiminnassa noudatetaan muutoin yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) säännöksiä.

37 §
Oikeus saada ja antaa tietoja

Suomen Pankilla on muiden salassapitosäännösten estämättä oikeus saada viranomaisilta sekä luotto- ja rahoituslaitoksilta kaikki ne ilmoitukset, selvitykset ja muut tiedot, jotka ovat tarpeen pankin laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Talousvaliokunnalla on oikeus saada pankilta kaikki sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen valiokunnan tehtävien hoitamiseksi.

Suomen Pankilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa tietoja rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi ja muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

38 §
Tietojensaantioikeus maksutasetilastointia varten

Suomessa asuvan on annettava Suomen Pankille sen erikseen antamien määräysten mukaisesti tiedot seuraavista valuuttatoimistaan:

- 1) maksut ulkomailla asuvalle ja ulkomailla asuvalta;
- 2) Suomessa asuvan saamiset ulkomailla asuvalta, muut ulkomailla olevat varat sekä velat ulkomailla asuvalle;
- 3) muista valuuttatoimista, jotka muuttavat tai saattavat muuttaa Suomessa asuvan saamia ulkomailla asuvalta tai velkoja ulkomailla asuvalle.

SUOMEN PANKKI
Lakiasiat
Pekka Somerkoski

MUISTIO
7.2.1992

**SUOMEN PANKIN OIKEUDESTA LUOVUTTA YRITYSKOHTAISTA MAK-
SUTASETILASTOTIETOA ULKOMAILLE KANSAINVÄLISEN EDI-YHTEIS-
TYÖN JOHDOSTA**

Suomen Pankilla on valuuttalain 6 §:n nojalla oikeus saada mm. valuuttapankeilta kaikki ne ilmoitukset, selvitykset ja muut asiakirjat, jotka ovat tarpeen valuuttalain määräysten noudattamista tai tilastollisia tarkoituksia varten.

Valuuttapankit toimittavat Suomen Pankille maksumääräysten lähettämisen yhteydessä annettavat tiedot elektronisesti tai manuaalisesti täytettävällä valuuttalomakkeella. Nämä tiedot sisältävät salassapidettäväksi luokiteltavaa tietoa (= mm. maksunsaajan nimi, osoite, maksun valuuttalaji ja -määrä, henkilö- tai ly-tunnus, maksunaihe).

Suomen Pankin ohjesäännön 35 §:n ja yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (AsiakJulkl) nojalla annetun asetuksen (AsiakJulka) 1.1. §:n 9 kohdan perusteella Suomen Pankin hallussa olevat edellä mainitut asiakastiedot kuuluvat salassapidettäviin tietoihin.

Suomen Pankilla on valuuttalain 7 §:n nojalla oikeus antaa salassapitomääräysten estämättä valtion (omille) viranomaisille tietoja, mikäli luovutus liittyy valuuttalain tarkoituksen toteuttamiseen. - Suomen Pankilla ei ole oikeutta luovuttaa valuuttalain nojalla saamiaan tietoja ulkomaan viranomaiselle tai millekään muulle taholle ilman lainsäätöä.

Koska lainsäätö valtuutus puuttuu, voi Suomen Pankki luovuttaa maksun vastaanottajamaan maksutasetilaston laatimista varten yrityskohtaista tietoa salassapitosäännöksiä rikkomatta vain, mikäli yritys tai muu maksumääräyksen antaja antaa siihen nimenomaisen suostumuksensa (= valtuutuksensa).

Todettakoon, että salassapidettävien tietojen luovuttaminen on virkarikossäännösten mukaan rangaistavaa sekä tahallisenä että tuottamuksellisenä (huolimattomuus, varomattomuus) tekona (RL 40:5.1 ja 2 §).

Mainittakoon lopuksi, että Suomen Pankki luovuttaa ulkomaille (mm. OECD ja IMF) kansainvälisen tilastoyhteistyön puitteissa ns. aggregaattitasoisia tietoja.

NEUVOSTON ASETUS (EURATOM, ETY), N:o 1588/90,
annettu 11 päivänä kesäkuuta 1990,
salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 213 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 187 artiklan,

ottaa huomioon komission esittämän asetusehdotuksen⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽²⁾,

sekä katsoo, että

komissiolla on sille perustamissopimuksissa uskottujen tehtävien suorittamiseksi ja erityisesti ottaen huomioon sisämarkkinat, joista määrätään Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksessa, jäljempänä 'ETY:n perustamissopimus', 8 a artiklassa, oltava täydellisiä ja luotettavia tietoja; tehokasta hallintoa varten Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston, jäljempänä 'Eurostat' on voitava saada kaikki kansalliset tilastotiedot, joita se tarvitsee laatiakseen yhteisön tilastoja ja tehdäkseen tarvittavat erittelyt,

ETY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa ja Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'Euratomin perustamissopimus', 192 artiklassa veloitetaan jäsenvaltiot helpottamaan yhteisön tehtävien suorittamista; velvollisuus koskee kaikkien tarpeellisten tietojen antamista; salassapidettävien tilastotietojen puuttuminen merkitsee Eurostatille huomattavaa yhteisöä koskevien tietojen menettämistä ja vaikeuttaa yhteisöä koskevien tilastojen laatimista ja erittelyjen tekemistä,

jäsenvaltioilla ei olisi enää perusteita vedota tilastosalaisuutta koskeviin säännöksiin, jos varmistettaisiin, että Eurostat antaa samat takeet tietojen salassapidosta kuin kansalliset tilastolaitokset; kyseiset takeet sisältyvät jo jossakin määrin yhteisöjen perustamissopimuksiin, varsinkin ETY:n perustamissopimuksen 214 artiklaan ja Euratomin perustamissopimuksen 194

artiklan 1 kohtaan sekä Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetukseen ja sitä voidaan tehostaa tarvittavin, tämän asetuksen mukaisin toimenpitein,

ETY:n perustamissopimuksen 214 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 194 artiklan 1 kohdassa kielletään yhteisön toimihenkilöitä ja muita toimenhaltijoita tehtäviensä päättymisen jälkeenkään paljastamasta sellaisia tietoja, joita salassapitovelvollisuus koskee,

Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetuksen 17 artiklassa vaaditaan, että toimihenkilöiden on pidettävä kaikki ne seikat ja tiedot salassa, jotka tulevat heidän tietoonsa tehtäviä suorittaessaan tai niiden suorittamisen yhteydessä; velvollisuus sitoo heitä palveluksensa päättymisen jälkeenkin,

jokainen tämän asetuksen suojaaman tilastosalaisuuden rikkomus on käsiteltävä tehokkaasti riippumatta siitä, kuka on rikkoja,

kaikki Eurostatissa työskenteleviä toimihenkilöitä ja muita toimenhaltijoita velvoittavien sääntöjen rikkomukset siitä riippumatta, ovatko ne tahallisia tai tuottamuksellisia, saattaa kurinpitorangistusmenettelyn kohteeksi ja heihin sovelletaan tarvittaessa lainmukaisia salassapitovelvollisuuden rikkomista koskevia rangaistuksia, Euroopan yhteisöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan pöytäkirjan 12 ja 18 artiklan yhdistettyjä määräyksiä noudattaen,

ETY:n perustamissopimuksen 215 artiklan ja Euratomin perustamissopimuksen 188 artiklan mukaisesti yhteisö korvaa sen laitosten tai sen palveluksessa olevien henkilöiden tehtäviään suorittaessaan aiheuttamat vahingot,

tätä asetusta sovelletaan vain kansallisten tilastolaitosten toimivaltaan kuuluvien, salassapidettävien tietojen luovuttamiseen Eurostatille; se ei vaikuta erityisiin kansallisiin tai yhteisön säännöksiin, jotka koskevat muunlaisten tietojen luovuttamista komissiolle,

⁽¹⁾ EYVL N:o C 86, 7.4.1989, s. 12

⁽²⁾ EYVL N:o C 291, 20.11.1989, s. 29

tämä asetus annetaan rajoittamatta ETY:n perustamissopimuksen 223 artiklan soveltamista, jonka mukaan jäsenvaltiota ei voida vaatia antamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää olennaisten turvallisuusetujensa vastaisena,

Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 47 artiklan mukaisesti komissio on antanut erityisesti päätöksen N:o 1566/86/EHTY⁽¹⁾ ja ETY:n perustamissopimuksen 232 artiklan mukaan tämä asetus ei vaikuta sen tyyppiisiin päätöksiin,

tilastosalaisuutta käsittelevän komitean perustaminen tällä asetuksella on komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä noudatettavista menettelytavoista 13 päivänä heinäkuuta 1987 tehdyn neuvoston päätöksen 87/373/ETY⁽²⁾ mukainen, ja

tähän asetukseen sisältyvien säännösten ja erityisesti niiden säännösten täytäntöönpano, joiden tarkoituksena on varmistaa EY:n tilastotoimistolle luovutettujen salassapidettävien tilastotietojen suojaaminen, vaatii inhimillisiä, teknisiä ja taloudellisia voimavaroja,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

- Tämän asetuksen tarkoituksena on:
  - oikeuttaa kansalliset viranomaiset luovuttamaan salassapidettäviä tilastotietoja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle, jäljempänä 'Eurostat';
  - taata, että komissio toteuttaa kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että näin luovutetut tiedot pidetään salassa.
- Tätä asetusta sovelletaan vain tilastosalaisuuteen. Se ei vaikuta erityisiin yhteisön tai kansallisiin säännöksiin, jotka turvaavat muuta salassapitoa kuin tilastosalaisuutta.

2 artikla

Tässä asetuksessa jäljempänä olevat ilmaukset määritellään seuraavasti:

- salassapidettävä tilastotieto: tieto, jonka jäsenvaltiot ovat määritelleet salassapidettäväksi tilastosalaisuutta koskevan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti;
- kansalliset viranomaiset: kansalliset tilastolaitokset ja muut kansalliset elimet, jotka vastaavat yhteisöille tilastojen keruusta ja hyödyntämisestä yhteisöä varten;
- luonnollisten henkilöiden yksityiselämää koskevat tiedot: luonnollisten henkilöiden yksityis- ja perhe-

elämää koskevat tiedot siten kuin ne on määritelty eri jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä ja käytännön mukaan;

- käyttö tilastotarkoituksiin: käyttö ainoastaan tilastotaulukoiden ja tilastollisten talouserittelyjen laatimiseen; ei saa käyttää hallinnollisiin, oikeudellisiin tai verotustarkoituksiin taikka tietojen keruun kohteena olevan yksikön tarkastamiseen;
- tilastoyksikkö: perusyksikkö, jota Eurostatille luovutettu tilastotieto koskee;
- suora tunnistaminen: tilastoyksikön tunnistaminen nimen tai osoitteen taikka virallisesti annetun ja julkistetun tunnusnumeron perusteella;
- välillinen tunnistaminen: mahdollisuus tunnistaa tilastoyksikkö muutoin kuin 6 kohdassa mainittujen tietojen perusteella;
- Eurostatin toimihenkilöt: Eurostatissa työskentelevät Euroopan yhteisöjen toimihenkilöiden henkilöstöasetuksen 1 artiklassa tarkoitetut yhteisöjen toimihenkilöt;
- muu Eurostatin henkilöstö: Eurostatissa työskentelevät, Euroopan yhteisöjen muiden toimienhaltijoiden työntekijät 2 - 5 artiklassa tarkoitetut yhteisöjen toimienhaltijat;
- tietojen jakelu: tietojen toimittaminen missä tahansa muodossa: julkaisut, tietokantojen käyttö, mikrolevykeet, puhelinyhteydet, ja niin edelleen.

3 artikla

- Kansallisilla viranomaisilla on lupa luovuttaa salassapidettäviä tilastotietoja Eurostatille.
- Kansallisiin, tilastosalaisuutta koskeviin säännöksiin ei voida vedota salassapidettävien tilastollisten tietoaineistojen Eurostatille luovuttamisen estämiseksi, jos yhteisön lainsäädäntöön kuuluva, yhteisön tilastoja koskeva säännös säätelee kyseisten tietojen luovuttamisesta.
- Ennen tämän asetuksen voimaantuloa kerättyjen, yritysten rakennetta ja toimintaa koskevien salassapidettävien tilastotietojen luovuttaminen Eurostatille on toteutettava jäsenvaltioissa tilastosalaisuutta koskevien voimassa olevien säännösten ja käytännön mukaisesti.
- Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen salassapidettävien tilastotietojen luovuttaminen Eurostatille on toteutettava siten, ettei tilastoyksiköitä voida suoraan tunnistaa. Tällä säännöksellä ei estetä mahdollisuutta sallia laajemmalle ulottuvia luovuttamista koskevia sääntöjä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- Kansalliset viranomaiset eivät ole velvollisia luovuttamaan Eurostatille luonnollisten henkilöiden yksityiselämää koskevia tietoja, jos tiedot ovat sellaisia, että kyseiset henkilöt olisi mahdollista tunnistaa suoraan tai välillisesti.

⁽¹⁾ EYVL N:o L 141, 28.5.1986, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 197, 18.7.1987, s. 33

4 artikla

1. Komissio toteuttaa kaikki tarpeelliset lainsäädännölliset, hallinnolliset, tekniset ja organisaatiota koskevat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten Eurostatille 3 artiklan mukaan luovuttamat tiedot pidetään salassa.

2. Jäljempänä 5 artiklassa tarkoitettuja suojaustoimenpiteitä sovelletaan:

- a) kaikkiin salassapidetäviin tilastotietoihin, joiden luovuttamiseen sovelletaan yhteisön tilastoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä;
- b) kaikkiin jäsenvaltioiden Eurostatille vapaaehtoisesti luovuttamiin salassapidetäviin tilastotietoihin.

3. Komissio vahvistaa salassapidetävien tilastotietojen Eurostatille luovuttamista koskevat menettelyt sekä periaatteet näiden tietojen suojaamiseksi 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

5 artikla

1. Komissio antaa ohjeet Eurostatin pääjohtajalle jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten Eurostatille luovuttamien tietojen suojauksen varmistamiseksi. Se vahvistaa, kuultuaan 7 artiklassa tarkoitettua komiteaa, kyseisen suojauksen turvaamiseen tarvittavat, Eurostatin sisäistä organisaatiota koskevat menettelyt.

2. Eurostatille luovutetut salassapidetävät tilastotiedot ovat vain Eurostatin toimihenkilöiden käytettävissä ja he voivat käyttää niitä vain tilastotarkoituksiin.

3. Komissio voi kuitenkin erityistapauksissa ja yksinomaan tilastotarkoituksiin myöntää käyttöoikeuden salassapidetäviin tilastotietoihin muulle Eurostatin henkilöstölle ja muille Eurostatissa sopimuksen perusteella työskenteleville luonnollisille henkilöille. Komissio päättää kyseistä käyttöä koskevista menettelytavoista 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

4. Eurostatin hallussa olevia, salassapidetäviä tilastotietoja voidaan levittää edelleen vain yhdistettyinä muihin tietoihin sellaisessa muodossa, joka takaa, ettei tilastoyksiköjä voida tunnistaa suoraan tai välillisesti.

5. Eurostatin toimihenkilöt ja muu henkilöstö sekä sopimuksen perusteella Eurostatin tiloissa työskentelevät muut luonnolliset henkilöt eivät saa käyttää tai luovuttaa näitä tietoja muihin kuin tässä asetuksessa säädettyihin tarkoituksiin. Tämä kieltö on voimassa siirron, palveluksen päättymisen tai eläkkeelle siirtymisen jälkeenkin.

6 artikla

Jäsenvaltioiden on ennen 1 päivää tammikuuta 1992 toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet estääkseen rikkomukset

3 artiklan perusteella luovutettujen, salassapidetävien tilastotietojen salassapitovelvollisuutta vastaan. Kyseisten toimenpiteiden on koskettava ainakin rikkomuksia, jotka Eurostatin virkamiehet ja muu henkilöstö taikka muut Eurostatin tiloissa sopimuksen perusteella työskentelevät, luonnolliset henkilöt ovat tehneet kyseisen jäsenvaltion alueella.

Jäsenvaltioiden on viipymättä toimitettava komissiolle tieto toimenpiteistä, joihin on ryhdytty. Komissio toimittaa tiedon muille jäsenvaltioille.

7 artikla

Asetetaan tilastosalaisuutta käsittelevä komitea, jäljempänä 'komitea', jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja (Eurostatin pääjohtaja tai hänen nimeämensä henkilö).

Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista, tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyden mukaan. Lausunto annetaan ETY:n perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrättyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänät painotetaan kyseisessä artiklassa määrättyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan heti. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa noudatetaan seuraavaa:

- komissio lykkää päättämiensä toimenpiteiden soveltamista kolmella kuukaudella ilmoituksen tekopäivästä,
- neuvosto voi määräenemmistöllä päättää asiasta toisin ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetyn määräajan kuluessa.

Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

8 artikla

Komitea tutkii tämän asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset, jotka sen puheenjohtaja saattaa sen käsiteltäväksi omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

9 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Luxemburgissa 11 päivänä kesäkuuta 1990.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. REYNOLDS

ETA

Liide 7a

75 artikla

Edellä 74 artiklassa tarkoitetut suojatoimenpiteet eivät estä sopimuspuolia pysyttämästä tai toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä, jos ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa.

4 LUKU TILASTOT

76 artikla

1. Sopimuspuolet huolehtivat yhtenäisten ja vertailukelpoisten tilastotietojen tuottamisesta ja levittämisestä Euroopan talousalueen merkityksellisten taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristön liittyvien seikkojen kuvailemiseksi ja seuraamiseksi.
2. Tässä tarkoituksessa sopimuspuolet kehittävät ja käyttävät yhdenmukaisia menetelmiä, määritelmiä ja luokituksia sekä yhteisiä toimintaohjelmia ja menettelyjä, joissa tilastotyö järjestetään tarkoitukseen soveltuville hallinnon tasoille ja joissa otetaan aiheellisella tavalla huomioon tilastosalaisuuden tarve.
3. Tilastoja koskevat erityismääräykset ovat liitteessä XXI.
4. Erityismääräykset yhteistyön järjestämisestä tilastoalalla ovat pöytäkirjassa 30.

5 LUKU YHTIÖOIKEUS

77 artikla

Yhtiöoikeutta koskevat erityismääräykset ovat liitteessä XXII.

ETA

(1/2)

PÖYTÄKIRJA 30TILASTOALAN YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVISTA
ERIYISMÄÄRÄYKSISTÄ

1. Perustetaan sopimuspuolten kansallisten tilastolaitosten, Euroopan yhteisöjen tilastotoimiston (Eurostat) ja EFTA-valtioiden tilastollisen neuvonantajan toimiston (OSA EFTA) edustajien konferenssi. Konferenssi ohjaa tilastoyhteistyötä, kehittää tilastoyhteistyötä varten läheisesti yhteisön ohjelmiin ja menettelytapoihin yhteensovitettuja ohjelmia ja menettelytapoja sekä seuraa niiden toteuttamista.

2. EFTA-valtiot osallistuvat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen tilastotietoja koskevien toimien ensisijaisuutta koskevien suunnitelmien mukaisesti yhteistyöhön⁽¹⁾.

EFTA-valtiot osallistuvat tällaisen toiminnan rahoittamiseen tämän sopimuksen 82 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja siihen liittyvien maksusääntöjen mukaisesti.

EFTA-valtiot osallistuvat täysimääräisesti kaikkiin EY:n komissiota avustaviin EY:n komiteoihin tällaisen toiminnan ohjaamisessa ja kehittämisessä, jos käsiteltävät aiheet kuuluvat sopimuksen alaan.

3. OSA EFTA sovittaa yhteen EFTA-valtioiden, tämän sopimuksen alaan kuuluviin asioihin liittyvät tilastotiedot ja toimittaa ne Eurostatille. Tietojen säilytys ja käsittely tapahtuu Eurostatissa.

4. Eurostat ja OSA EFTA varmistavat, että ETA:n tilastot levitetään eri käyttäjille ja yleisölle.

⁽¹⁾ Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sellaisia tulevia suunnitelmia, joista on säädetty 19 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa neuvoston päätöslauselmassa 389 Y 0628 (01) ensisijaisten toimenpiteiden toteuttamisesta tilastotietojen alalla: Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelma 1989 - 1992 (EYVL N:o C 161, 28.6.1989, s. 1)

5. EFTA-valtiot vastaavat lisäkustannuksista, joita Eurostatille aiheutuu kyseisistä valtioista tulevien tietojen tämän sopimuksen määräysten mukaisesta säilyttämisestä, käsittelystä ja levittämisestä. ETA:n sekakomitea vahvistaa määräajoin kyseeseen tulevat määrät.

6. Salassapidettäviä tilastotietoja saa käyttää ainoastaan tilastotarkoituksiin.

Suomen Pankille

Suomen Pankki on pyytänyt Suomen Pankkiyhdistykseltä lausuntoa pankkien välisestä maksutasetietojen EDIFACT-raportointiin liittyvistä laillisuusnäkökohdista. Suomen Pankkiyhdistys lausuu kunnioittavasti seuraavan:

Pankit antavat Suomen Pankille tietoja Suomen Pankin maksutasetilastoa varten. Suomen Pankille maksutasetilastoa varten annetut tiedot kuuluvat pankkisalaisuuden ja yleisen salassapitovelvollisuuden piiriin. Tämän vuoksi Suomen Pankki voi salassapitomääräyksiä rikkomatta antaa tietoja maksunsaajamaan maksutaseviranomaisille vain, jos maksaja antaa siihen suostumuksensa tai asiasta säädetään lailla.

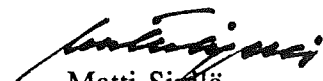
Suomalaisten pankkien maksajilta saamat maksun lähettämiseksi tarpeelliset tiedot kuuluvat pankkisalaisuuden piiriin. Pankit välittävät maksun ulkomaiselle maksunsaajan pankille, jota sitoo kyseisen maan pankkisalaisuussäännökset. Tämän vuoksi ulkomainen pankki ei voi luovuttaa tietoja esim. kansainväliselle tilasto-organisaatiolle. Tiedot kuuluvat pankkisalaisuuden piiriin kuitenkin vain silloin, kun tiedot voidaan yhdistää pankin tiettyyn asiakkaaseen. Siten yksilöimättömän tilastotiedon antaminen ulkomaisille tilastoviranomaisille ei kuulu pankkisalaisuuden piiriin.

Suomen Pankkiyhdistyksen mielestä suomalainen maksajan pankki ja ulkomalainen maksunsaajan pankki voivat luovuttaa tietoja tilastointitarkoituksiin joko

- 1) siten, että laissa säädetään, että maksajan pankille maksun lähettämistä varten antamia tietoja voidaan luovuttaa pankkisalaisuuden estämättä ulkomaisiin tietyllä tavalla yksilöityihin tilastointitarkoituksiin tai
- 2) lähteviä ulkomaanmaksuja koskeviin ehtoihin sisällytetään kohta, jonka mukaan maksaja suostuu siihen, että tietyt yksilöidyt tiedot luovutetaan ulkomaan tilastoviranomaisille.

Helsinki, 17. helmikuuta 1992

SUOMEN PANKKIYHDISTYS

Matti Sipilä
toimitusjohtaja

Erkki Kontkanen
osastopäällikkö

OIKEUDELLISIA NÄKÖKOHTIA EUROPEAN MODEL EDI AGREEMENTISTÄ

1. Yleistä

Kysymyksessä on siis (Europan Yhteisöjen) komission **suositus** edia koskevaksi mallisopimukseksi.

Kysymyksessä olevan mallisopimuksen käyttöönottonen Suomessa kuuluu **sopimusvapauden** piiriin. Tämä tarkoittaa sitä, että sopimuksen osapuolet voivat vapaasti sopia siitä, tuleeko näiden välinen perus- tai pääsopimus voimaan edisopimuksella.

Erityistä huomiota työryhmässä (tai aihekokonaisuutta käsittelevässä mahdollisessa muussa työryhmässä) tulisi kiinnittää seuraaviin elektronisiin oikeustoimiin yleisesti liittyviin näkökohtiin:

- osapuolten kelpoisuus allekirjoittaa "perussopimus" edisopimusteitse
- sanoman autentisointiin ja salausmenetelmiin
- kumpi, lähettäjä vai vastaanottaja, kantaa näiden keskinäisessä suhteessa riskin sanoman sisällön vääristymisestä tiedonsiirtovaiheessa
- televerkon ylläpitäjän/omistajan/haltijan vastuu vahingoista, jotka televerkko mahdollisesti aiheuttaa

Todettakoon, että Suomessa ei voida vielä (ilman tarvittavaa lainsäädäntöä) kaikkia oikeustoimia tehdä elektronisesti: esim. kiinteistökauppa ja eräät muut oikeustoimet edellyttävät määrämuotoista, kirjallista menettelyä.

Mm. Pankki- ja liikesalaisuusnäkökohdat saattavat olla esteenä edi-agreement-mallin laajamittaisen käyttöönottamiselle Suomessa, mikäli salausjärjestelmät jne. eivät ole osapuolia tyydyttävällä tasolla.

Suomen Pankin kannalta ei ole estettä sille, että edellä mainitun kaltainen mallisopimus otetaan käyttöön laajasti Euroopassa ja muualla maailmassa. Pankki katsoo kuitenkin, että sillä edelleen on oikeus itse valita, soveltaako se mallisopimusta vai ei.

Muita näkökohtia:

Missä aikataulussa suosituksesta mahdollisesta on tulossa direktiivi? Mikä sen sisältö olisi? Rajoitettaisiinko sillä esim. Suomen Pankin sopimusvapautta?

Mikä on Euroopan laajuisten televerkkojen laatimisaikataulu ja miten se vaikuttaisi edi-agreement-mallin käyttöönottamiseen?

Onko EU:n piirissä tai muualla laadittavana "tieteiskirjallisuutta" kysymyksessä olevasta asiakokonaisuudesta?